

[Helge von Rosen.]

rende underskud. Det har en overgang håbet på en forbedring, spædet til ved lån og kautioner og står nu i den situation at måtte likvidere eller sælge. Salget kan måske blive den fordelagtigste udvej for selskabet og for kreditorerne og vel også somme tider for de ansatte, hvis virksomheden føres videre på basis af bestående lokaliteter; personaleforpligtelserne går jo i hvert fald over, selv om virksomheden måske får et helt andet formål, sådan at f. eks. tekstilmaskinerne sælges og lokaliteterne indrettes til engroslager. Billedet vil så regelmæssigt være, at de nye aktionærer kommer til at betale noget for aktierne, selv om hele aktiekapitalen er tabt, idet de får den fordel, at selskabet har et underskud, som stadig kan udnyttes. Forudsætningen er, at den nye virksomhed med det samme kan give et passende stort overskud, et ægte overskud, til udnyttelsen; det er ikke tilladt at skabe et overskud ved opløsning af varelager og reserver fra en anden virksomhed.

Man vil forstå, at allerede disse betingelser begrænser kredsen af interesserede aktiekøbere. Desuden vil billedet i reglen være, at aktiekapitalen ikke alene er tabt, men at selskabet er insolvent, sådan at kreditorerne kun vil få en dividende af en eller anden størrelse. For at overtage selskabet, endsiges for at betale noget for aktierne, må aktiekøberne naturligvis skaffe sig af med den del af gælden, som aktiverne ikke giver dækning for, og de må i reglen også skaffe en passende frist til betalingen, i det mindste til de har solgt den del af aktiverne, de ikke har brug for. Gælden skaffer man sig typisk af med på den måde, at man betaler mindre kreditorer helt ud og henvender sig til de store kreditorer og tilbyder dem at købe deres fordringer til en så høj kurs, altså en vis overkurs, at de føler sig bedre stillet end ved likvidation. Hertil kræves der naturligvis ikke alene sikkerheder, men også opgørelser, der rimeligt kan overbevise kreditorerne om handelens fordelagtighed, selv om de på papiret får en vis overkurs.

Imidlertid får køberne ved at overtage kreditorkrav til underkurs en fordring på selskabet, som de delvis ikke har betalt for, nemlig forskellen mellem det nominelle krav, de overtager, og det, de har betalt kreditorerne. Køberne får derved en adgang

til uden beskatning ud over selskabsbeskatningen på 36 pct. at udtage fremtidig indtjente midler i selskabet skattefrit, det vil sige uden personlig beskatning. Aktiekøberne må naturligvis sikre sig gennem selvstændige undersøgelser samt garantier fra aktiesælgerne ikke alene for, at de får noget i retning af det lovede skattemæssige underskud, og at aktiverne, som de overtager, har den forudsatte værdi, hvilket ikke er værst, men også at der ikke påhviler selskabet garantiforpligtelser for leverancer, kautioner og den slags skjulte ting; derfor forudsætter transaktionen i reglen, at man handler med sælgere, der kan give garantier, hvilket i sådanne situationer ikke forekommer hver dag.

Det er min fornemmelse, at disse komplicerede forhold, hvor man altså både skal have forhandlinger med og samtykke fra en eller anden større kreditorreds og overskuelige selskabsforhold og solide sælgere, gør omfanget af overdragelser af underskudsselskaber ret begrænset; jeg kan ikke tro, at problemet har nogen fiskal betydning.

Det er formentlig bl. a. af den grund, at skattemyndigheder, ligningsråd, regering, folketing i tidens løb har ladet denne overdragelsesmulighed, der ikke har været ukendt for de pågældende, stå åben. Men dertil kommer formentlig andre motiver, hvoraf nogle måske kan sammenfattes under hovedtesen, at et aktieselskab betragtes som et selvstændigt skattesubjekt. Det er bl. a. den tese, der jo er gennemgående i vores og andre landes skattesystemer, som gør, at aktionærer ikke skattemæssigt kan fradrage de tab, de har haft på lån og kautioner, som de har ydet et selskab som det, vi taler om her. Og hvis én eller flere af aktionærene i et sådant underskudsselskab har været direktør eller på anden måde har fået løn af selskabet, har de også måttet betale skat af deres aflønning, sideløbende med, at de ikke har kunnet fradrage de andele af selskabsunderskuddet, som falder på dem i deres egenskab af aktionærer.

Man kan altså roligt sige, at de ikke er blevet beskattet efter det evneprincip, som ofte er vores tommelfingerregel. Det skyldes vores komplicerede, men principielt ganske logisk opbyggede skattesystem, og jeg kan ikke se noget stødende i, at de pågældende ved hjælp af det samme logiske skattesy-